

יחידת לימוד לחודש כסלו

הפיקוח המוסיקלי בחמ"ד

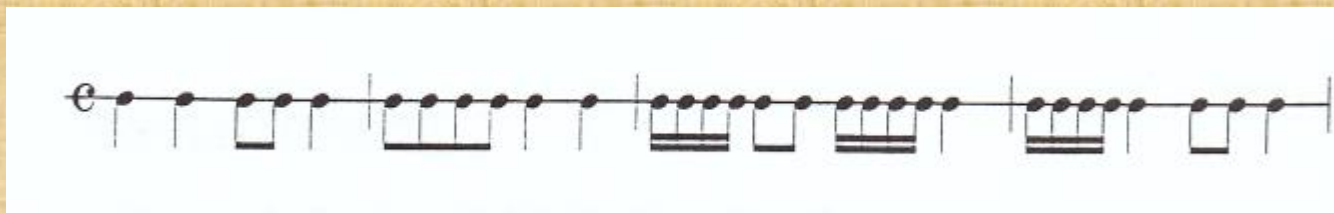
איילה רייכרט - מפקחת ארצית על המוסיקה בחמ"ד וממונה תו"ל אגף לאומניות
אודיה מויאל - מדריכה בחמ"ד יסודי

[רישום להשתלמות מקוונת מזמור שיר תשע"ט](#)

מעוז צור ישועתי/לחן: לאה אולשר-מזמור שיר ב'

1. התלמידים יתבקשו להאזין למנגינה ויעקבו אחרי המילים-שקופית הבאה.
  2. המורה תעצור מידי פעם ותשאל את התלמידים על איזו מילה לדעתם היא עצרה.
  3. התלמידים ישוו בין שתי המנגינות של "מעוז צור" המסורתית ושל המלחינה. (סגנון, לחן, מילים)
  4. התלמידים ישירו את הבית הראשון של מעוז צור במנגינה המסורתית ויתבקשו לשים לב האם לכל הברה יש צליל אחד או יותר.
(כמעט לכל צליל יש הברה אחת)
  5. התלמידים ישירו את השיר ויתבקשו לשים לב האם במנגינה הזו יש לחלק מההברות יותר מצליל אחד, באילו מילים?
(ישועתי-ע', נאה-נ', לשבח-ב', תפילתי-ל', תודה-תו, נזבח-ב', מטבח-ב', מנבח-ב', בשיר-שי', מזמור-מ', חנוכת-ח'+כ', המזבח-ב')
- המלחינה בחרה להלחין מנגינה מזרחית שמאופיינת בסלסולים (ניומות ומליסמות)
6. התלמידים ילוו את השיר בכלי הקשה על פי תבניות המקצב ברצף בסדר זה או אחר לבחירת המורה.

מַעֲוֹז צוֹר יְשׁוּעָתִי
לֵךְ נֶאֱחָה לְשִׁבְחֲךָ
תִּכְּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי
וְשֵׁם תּוֹדָה נִזְבַּח
לְעֵת תְּכִין מִטְבַּח
מִצָּר הַמִּנְבֵּחַ
אֵז אֶגְמֹר בְּשִׁיר מְזֻמֹּר
חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ

Voice

מ - צור עז - תי ע - שו - י אה - נ - ל - ח - ש - ב - ח - ל - ב - ח - ל -

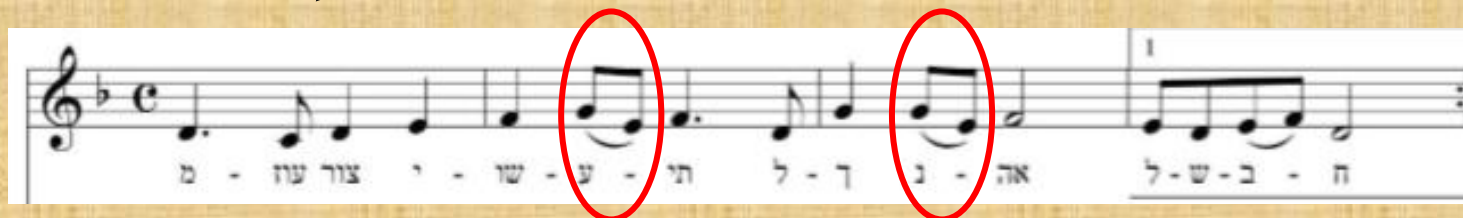
ע - כן - ת - מט - ב - ח - מ - צר - נ - ב - ח - מור - אג - ב -

שיר מור - מיו - ח - נ - כת - ב - מז - ה - ח - נ - כת - ב - מז - ה -

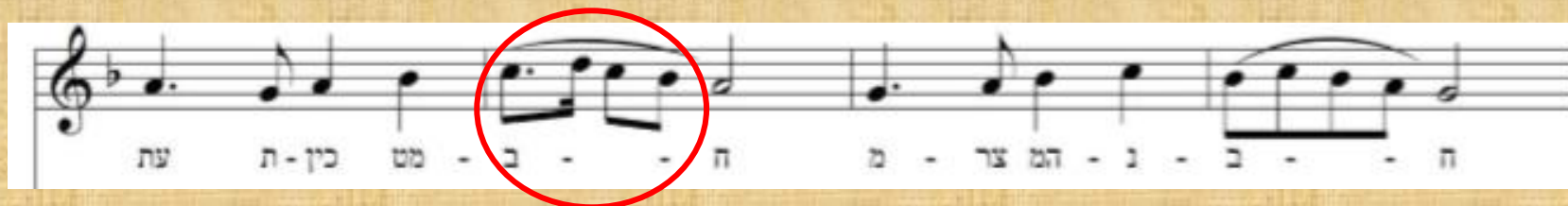
סילבי- כל הברה מולחנת לצליל אחד בלבד

ניומה- חיבור של תבנית בת 2-6 צלילים על הברה אחת

מליסמה- מנגינה מסולסלת, חיבור של תבנית בת 6 צלילים או יותר על הברה אחת

כל זמן שהנר דולק אפשר לתקן-מזמור שיר ט'

ניגון חסידי בעלז

1. התלמידים יאזינו לסיפור.
2. התלמידים יכתבו במחברת משהו אחד שהיו רוצים לתקן בעצמם (תכונה שלילית לשיפור) ומשהו אחד שהיו רוצים להעצים בעצמם (תכונה חיובית לשימור)
3. התלמידים יקשיבו לשיר ויענו במחברת:

באיזו שפה שרים את השיר? (עברית ויידיש)
כמה זמרים מבצעים את השיר? (סולן ומקהלה)
האם הזמר שר יחד עם המקהלה אותה מנגינה? (לא, שר משהו אחר שדומה לאלתור)
4. התלמידים יצפו בסרטון המפגש בין שלמה ארצי לכותב כהנא.
5. התלמידים יאזינו לביצוע של אודי דויד לשייר אפשר לתקן ויענו בסוף האזנה-מה משותף בין שני הקטעים.

כל זמן שהנר דולק
 זה הזמן כדי לתקן
 יעוקל הסנדלר צודק
 כי מי יודע מה יהיה מחר
 כל זמן שהנשמה
 כל זמן שהנשמה בקרבי
 מודה אני לפניך
 אני מודה לך בורא עולם

מסופר על רבי ישראל מסלנט, מאבותיה של תנועת המוסר, שהיה צריך לתקן את סנדלו. היתה זו שעת ערב מאוחרת ורבי ישראל תהה האם הוא יספיק להגיע לסנדלר בזמן.

"האם אתה עדיין יכול לתקן לי את הסנדל?!" שאל הרב, "לא הגעתי מאוחר מדי?"

הסנדלר נשא זוג עיניים מופתעות - "רבי, הוא אמר 'כל זמן שהנר דולק, אפשר עוד לתקן...'"

Pottery Barn

1. באיזו שפה שרים את השיר?
2. כמה זמרים מבצעים את השיר?
3. האם הזמר שר יחד עם המקהלה אותה מנגינה?

אני מודה לך בורא עולם

אפשר לתקן/ מילים ולחן: אודי דוידי

נר ה'
נשמת אדם
וכל זמן שאני קיים
כל זמן שיש
בנשמתי עוד אש
אפשר לתקן
כל זמן שהנר דולק...

נופל וקם
ומחדש נדהם
איך את הכוח מגלה
ממש כמו סולם
ניצב מעל כולם
ועל שלביו אני עולה

ותמיד זוכר
כשהיאות עובר
שמישהו כאן מכוון
כי כל זמן שיש
על הפתיל קצת אש
אפשר לתקן

כל זמן שהנר דולק אפשר לתקן
כל זמן שהנר דולק אתה יכול לתקן

אחרי חצות הליל
יש עוד תקווה בלב
כמו סנדלר לאור הנר
שואף רק לתקן
שואף רק לכוון
טוב עכשיו - ויהיה טוב יותר

"יהודה המכבי" אורטוריה מאת גאורג פרידריך הנדל

יהודה המכבי היא אורטוריה בשלוש מערכות מאת גאורג פרידריך הנדל, מס' 63 ברשימת יצירותיו, משנת 1746, המבוססת על לברית מאת תומאס מורל.

הלברית של מורל מבוססת על ספר המכבים א', פרקים ב'-ח', עם מוטיבים שנוספו מ"קדמוניות היהודים" מאת יוספוס פלביוס.

האירועים המתוארים באורטוריה לקוחים מן התקופה של 160-170 לפנה"ס, כאשר ארץ יהודה הייתה תחת שלטון הממלכה הסלאוקית, שהציבה לה למטרה להשמיד את הדת היהודית. היהודים הצטוו לעבוד את זאוס, ורבים מהם צייתו מאימת הרדיפות, אך היו שסירבו להיכנע לגזרה. אחד המתקוממים היה מתתיהו הכוהן, שהרג יהודי אחר, כשזה עמד לעבוד עבודה זרה. אחרי שהרס מזבח אלילי, נמלט מתתיהו אל הגבעות וקרא אליו את מי שהיו מוכנים להילחם על אמונתם.

המוזיקה של הנדל מתארת את הלכי הרוח המשתנים של היהודים כשמצבם מתחלף ממורא ודכדוך לחגיגת ניצחון.

בחלק השלישי של האורטוריה ישנו שיר שמוקדש לניצחון של יהודה המכבי בארץ נכתב התרגום "הנה הוא בא" ולוין קיפניס כתב למנגינה

המילים הבה נרימה, ששימשו במחזה שהועלה ונקרא "חג הניצחון".

ניתן להשמיע את הגרסה של האורטוריה ולעקוב אחרי התווים (מצורפים כקובץ pdf) או ליצור תזמור עם מצילות, פעמוניות ותופים. בנוסף, נסו לשיר את שתי הגרסאות העבריות.

אורטוריה "יהודה המכבי"-גאורג פרידריך הנדל

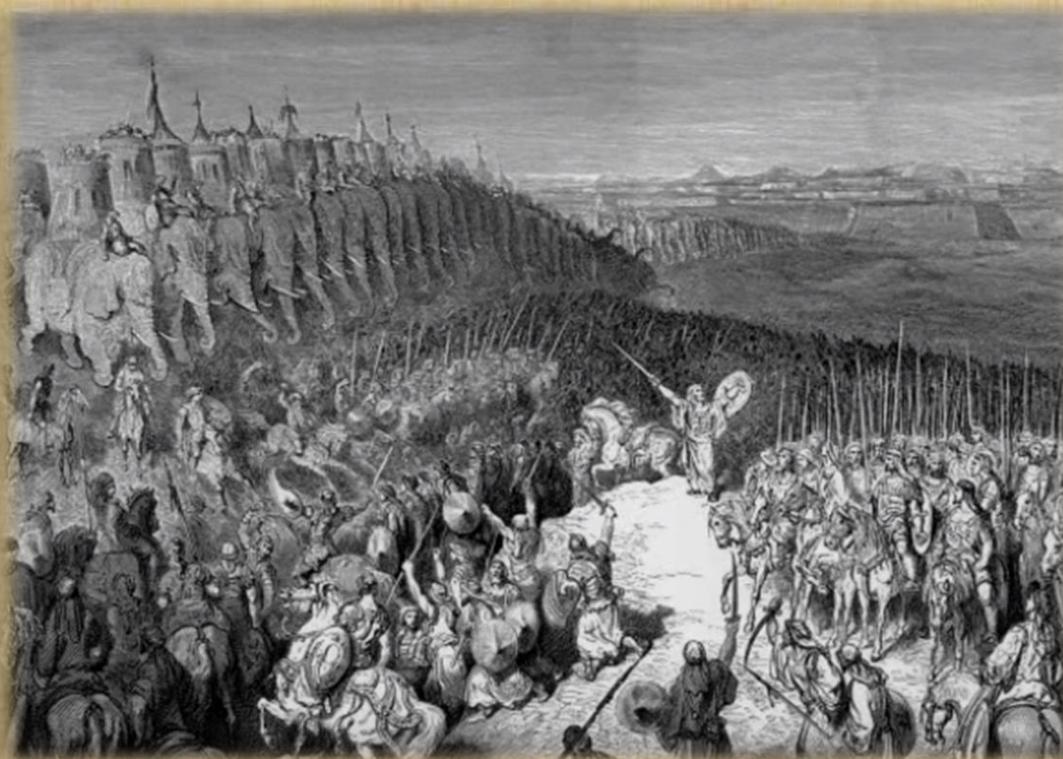
הנה הוא בא

מילים: תומס מורל
תרגום/נוסח עברי: אהרון אשמן

הנה הוא בא עם צבא חילו,
בשופר נריע לו.

זר דפנה ושבח רב
למנצח בקרב.

הנה הוא בא נאפד כבוד
בתרועה בשפע הוד.

הבה נרימה

מילים: לוי קיפניס
כתיבה: תרצ"ו

הבה נרימה
נס ואבוקה -
יחד פה נשירה
שיר-התנגדה.

מכבים אנהנו,
דגלנו רם, נכון,
ביונים נלחמנו
ולנו הנצחון.

פרח אל פרח
זר גדול נשור,
לראש המנצח,
מכבי גבור.

הרב משה צבי
והרבנית רחל
נריה ז"ל

לאורם נלך

חוברת מתוקשבת מזמור שיר - מכוונים גבוה
אדם של חלומות עמ' 7

חומרי למידה נוספים:

❖ [מעוז צור ישועתי ונדליק הנרות-מזמור שיר חוברת ב'](#)

❖ [אקדמיה ברשת-ימי החנוכה](#)

❖ [יחידת לימוד כסלו](#)

